

decif. 638. n. 4. & 5. & dec. 1462. n. 1. in recent. dec. 231. n. 1. in fin. part. 4. & quidem de tempore transactionis, non autem antea juxta gloss. & communiter DD. in l. 2. C. de rescind. vendit. Rota coram Buratt. dec. 538. n. 9. & fuit dictum in Romana pecuniaria de Ceulis 26. Junii ejusdem anni §. fin. coram bon. mem. Coccino.

Etiā sexta partita scut. 412. consisten. in fructibus legitimæ debitæ Antonellæ spatio 35. annorum, nempe à die illius obitus secuti de ann. 1564. usque ad diem transactionis factæ de anno 1599. raxatis ad rationem scutorum 5. pro centenario visa fuit recipere diminutionem, quia dos Antonellæ, ex qua venit detrahenda dicta legitima non consistebat in stabilibus, sed ejus major pars constituta fuerat in pecunia, jocalibus, & mobilibus, fructus autem respectu illius partis legitimæ, quæ consistit in pecunia ut minimè debeantur articulo maturè discusso, firmavit Rota in Romana Legitimæ del Nero 4. Julii 1646. coram Eminent. D. Card. Othobono.

Hujusmodi partiæ, quarum aliquæ, ut supra dictum est, in totum sunt expungendæ, aliæ autem in parte moderandæ, cum constituent summam scutorum 1400. circiter, sequitur ut detracta hac summa jura ab Hospitali renunciata etiam juxta suum calculum remaneant in summa scutorum 2189. & ita apparet illa non excedere valorem jurium ab illis de Cassar remissorum nisi in scutis 1177. appetiando tamen eorum valorem ad formam calculi Hospitalis in scut. 1020. quibus tamen cum addi debeant infra scriptæ partiæ, quæ non sunt in calculo descriptæ, & in transactione continentur, nempe uncia decem annui redditus debiti per jugales de Guevara, uncia una debita per Simonem Sciclune. Item jura in duabus tertiis partibus loci, & domorum ubi habitabat Hieronymus Xerri, & in clausura Terræ appellata Habel falson; hinc fit ut omnibus istis partiis cumulatim, prout ad hunc effectum rectum requiritur, quia læsio * metienda est ex toto contractu, & ex omnibus in eo contentis, non autem ex defectu unius, vel alterius DD. in l. si ex falsis, C. de transaction. Surd. consil. 217. n. 6. lib. 2. Rota in recentior. decif. 231. n. 1. in fine, part. 4. Dubia admodum, & æquivoca redditur prætenfa læsio, adeo ut Judex à cuius potissimum arbitrio * pendet statuere quænam læsio enormissima dicatur, ut post Abb. Butr. & alios ibi allegatos tradit Menoch. de arbit. Judic. lib. 2. cas. 74. n. 4. Dec. consil. 39. num. 7. Paris. consil. 12. num. 8. consil. 89. num. 93. volum. 1. Rolan. consil. 7. nu. 54. & sequentibus, volum. 3. Arbitrari possit eam in proposito casu non adesse, præsertim dum hæc transactio inita fuit cum præsentia Magno Magistris, & Juratorum Civitatis, * quorum auctoritas quamcunque læsionis præsumptionem excludit, ut præter allegatos in alia decisione firmavit etiam Rota decif. 120. nu. 15. & 25. & coram sanct. memor. Gregor. XV. decif. 457. n. 1. part. 2. recent. decif. 783. num. 14. coram Buratto, ponderando etiam dubium litis eventum, qui dedit causam huic transactioni, ac illius per tam longi temporis spatium observantiam Cravett. consilio 707. nu. 30. Dec. consil. 28. nu. 11. Ultra quod pro sustinenda transactione * capitur semper omnis interpretatio Rota in Forolivien. bonorum 1. Februarii 1641. coram Reverendissimo Terracinen. & in Bononien. Bonorum de Tostinis 7. Junii 1648. §. ultimo in fin. coram R. P. D. meo Peutingero.

Neque subsistere videtur prætenfio illa, quod inter alia jura ab Hospitali remissa addi debeant

alia scuta mille pro aliis effectibus ad fideicommissum quondam Nicolai Antonii spectantibus, & signanter pro liberatione à redditione rationis Tutelæ à Laurentio Cassar per plures annos exercitæ. Quia alii effectus non justificantur, & in sententiis laicis ad favorem Hospitalis nullibi legitur, quod ex causa dictæ administrationis ad aliquid condemnatus fuerit dictus Laurentius, neque ex eo solum ut Tutelam * exercuerit dici potest debitor, nisi talis ex redditione rationis appareat, Anchar. consil. 235. n. 1. ad fin. vers. præterea propter incertam. Alexand. consil. 192. n. 2. ad fin. lib. 7. Negusan. de pignor. part. 5. memb. 1. n. 37. Ceph. consil. 768. n. 14. cum aliis cumulatim per Buratt. dec. 123. n. 6. vers. imò, & dec. 443. nu. 2. & dec. 295. nu. pariter 2.

Non etiam refragari visum fuit objectum aliàs factum, & denuò in hac disputatione repetitum contra validitatem hujus transactionis ex defectu beneplaciti Apostolici, quia Domini transferunt cum responsione jam data in alia decisione sub §. non obstat prætenfa nullitas transactionis, quod cum dictum Hospitaliale à Laicis gubernetur * cenferi debeat laicale, etiam in eo opera pietatis exerceantur, dum non constat quod illud auctoritate Ordinarii erectum fuerit ut præter adductos ut dicta decisione notat gloss. in cap. ad hæc in fine de religion. dom. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 4. nu. 25. & 26. afferens hanc distinctionem inter locum pium, & Ecclesiasticum, videlicet, ut respectu primi sufficiat exercitium operum Piorum, quo verò ad secundum * requiratur erectio facta auctoritate Ordinarii, vel Pontificis Ant. Gabr. commun. conclus. lib. 6. tit. de pia caus. conclus. prima sub n. 1. & n. 7. vers. tenendo primam opinionem, Hieron. Gabr. consil. 162. sub n. versic. primo quia, Mastrill. decif. 110. n. 16. Comitulo decif. 94. n. 3. versic. cum enim, & latius decif. 117. n. 13. versic. Ecclesiastica tamen, cum seqq. Coccin. decif. 210. n. 1. vers. nam licet Confraternitas, idemque pluribus aliis cumulatim, firmavit Rota in Mediolanen. bonorum 31. Maii 1649. coram Eminent. D. Card. Corrado §. siquidem objectus.

Neque habita fuerunt in consideratione signa noviter ab informantibus pro parte Hospitalis ponderata ad effectum ut dictum Hospitaliale dici debeat Ecclesiasticum, scilicet exilitentia Ecclesiæ, cum fonte baptismali, & sepulchris, quia hæc non probantur aliundè quam ex simplici fide, * quæ nullum probationis gradum constituit, l. 3. §. Divus, ff. de test. Authent. si quis in aliqua, C. de eden. Guidopap. decif. 19. nu. 2. Ceph. consil. 384. nu. 21. Decian. consil. 56. nu. 91. cum vulg. præsertim in concursu Testium examinatorum ad perpetuam rei memoriam ad instantiam illorum de Cassar qui contrarium deponunt.

Demum neque ullius relevantiæ visa fuit prætenfa deputatio Rectoris, seu Capellani pro celebrandis Missis, & sepeliendis mortuis sum. Hospitalis num. 15. Quia nec ex illa valet inferri quod locus sit Ecclesiasticus, dum dicta deputatio apparet facta à Laicis absque ulla approbatione Ordinarii, quæ omninò fuisset necessaria, ut dictus Rector seu Capellanus sic deputatus Sacramenta administrare potuisset, Barbof. in collectan. ad Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. nu. 158. quo verò ad doctrinam Garz. de benefic. part. 5. cap. 1. n. 602. & seqq. firmantis Hospitaliale ad usum pium fundatum post mortem fundatoris dici posse pium, & non antea, licet hæc opinio admitti possit ad effectum ut locus pius dicatur;

tur; largo tamen modo susceptus, prout est quicumque alius opera pietatis exercens, non tamen visa fuit receptibilis, in casu quo quæritur an Hospitaliale dicatur Ecclesiasticum, & an in contractibus beneplacitum Apostolicum requiratur * cum ab istum effectum omnino necessaria sit electio facta mediante auctoritate ordinaria, vel Apostolica, & quod ea probetur, vel expressè, vel mediantibus signis illam necessario concludentibus, Barbof. de potest. Episcop. alleg. 75. n. 23. & seqq. Monet. de commut. ult. vol. cap. 4. n. 25. & 26. Carol. de Grass. de effect. Cleric. effect. 1. n. 122. versic. & quia cum seqq. cum aliis congestis in dicta Mediolan. bonorum coram Emin. D. Card. Carrado. Et ita &c.

DECISIO LXXIII.

R. P. D. BICCHIO.

Melevitana Fideicommissi.

Lunæ 13. Maii 1652.

SUMMARIUM.

- 1 Fideicommissum certæ rei, non comprehendit bona separata, & nu. 2. & nu. 4. Declara, ut nu. 7. & num. 8.
- 3 Testator si voluisset comprehendere aliquid in fideicommissio expressisset.
- 5 Locatio plurium rerum simul, non tollit earum separationem.
- 6 Confessio Tutricis in Inventario, non nocet pupillo. Declara, ut n. 9. Auctoris probat contra habentes causam ab eo, n. 13. Pro parte potest acceptari, num. 14.
- 10 Exceptio præsupponit inclusionem.
- 11 Dicitio, ex, denotat demembrationem.
- 12 Privatio præsupponit habitum.
- 15 Separatio fundi pro communi cultura, non facit diversitatem fundi.
- 16 Negativa non coarctata non dicitur probata.
- 17 Inklusio unius, non exclusio, quando quid includitur gratia usus frequentioris.
- 18 Verba apposita ad augendum non debent operari diminutionem.
- 19 Mulier, si sibi non satisfacit ex liberis ad eam perventis pro dote, non agit ad fideicommissum.
- 20 Dos in redditu constituta in eodem est restituenda.

RE, & loco à Tenuta Ta Venetia, quam Jo. Paulus Manduca Testator particulari fideicommissio, de quo agitur, subjecit, se junctas esse imò tribus milliariis distare clausuras nuncupatas, Tantlin, Tarimedi, & Tacatlan, deponunt disertissimè plures testes ab informantibus pro Cumulo Charitatis, examinati in Curia post decisionem hujus causæ editam coram me sub die 13. Martii 1651. unde iidem informantibus ab ea recedi infisterunt, quia sub fideicommissio certæ rei * non veniunt bona separata, Jaf. consil. 91. n. 3. lib. 1. n. 5. Ceph. consil. 144. n. 1. & seqq. Menoch. consil. 337. n. 1. & seqq. Grat. discept. 126. n. 6. & 14. Petr. de fideic. q. 13. num. 405.

Eo minus quia Testator locutus fuit simpliciter de fundo Ta Venetia nulla * facta mentione ejus pertinentiarum, ut necesse esset ad effectum ut censentur inclusa membra separata diversæ qualitatis etiam si essent de pertinentiis ex quadam commoditate annexatis rei principali, tradunt Moder.

Paris. quos refert, & sequitur Petr. de fideic. d. q. 13. n. 520. Attento præsertim, quod in aliis instrumentis de eodem fundo loquentibus pertinentiarum facta est mentio, & in ventre ipsius fideicommissi expressa nominatim fuerunt alia duo corpora; exinde enim arguitur, quod si Testator * voluisset dictas clausuras comprehendere, illas quoque expressisset, ut in terminis ratiocinatur Menoch. d. consil. 337. n. 9. vers. Sexto confert, Ceph. consil. 144. n. 6. Bellon. jun. consil. 10. n. 30. in fin. & n. 31.

Sufficitque Cumulo Reo, & possessori probasse harum clausurarum realem, localemque distinctionem, * nisi fideicommissarius eas perpetuò unitas, & incorporatas fundo Ta Venetia probet, Cravet. consil. 236. sub n. 2. vers. Apotheca. Curt. jun. consil. 158. n. 6. Jo. Franc. à Pont. consil. 63. n. 36. & seqq. lib. 1. Neque ad id satis est, quod doceat fuisse simul locatas, * quia hoc fieri potuit gratia commodioris conductionis, Alex. consil. 169. n. 9. lib. 5. Menoch. d. consil. 337. n. 26. & 27. Bellon. jun. consil. 10. n. 24. & duob. seqq. à Pont. d. consil. 63. n. 39. prout nec relevat confessio emissa à Tutrice in Inventario tutelari, * quia non nocet Cumulo à Tutrice causam non habenti, aut pupillis ex allegatis in dec. 28. n. 30. d. 39. n. 2. coram b. m. Urgell. Et convincitur erronea, tum quia contextualiter exprimi clausuras tunc fuisse simul cum fundo Ta Venetia locatas, tum ex testibus examinatis super pertinentiis dicti fundi has clausuras non recensentibus Sum. Cumuli n. 12.

Nihilominus Rota stetit in decisio, quia separatio locorum non efficit, quin etiam alia bona veniant sub fideicommissio particulari, * quando destinatione Patris familias unita perpetuò erant rei fideicommissio subjactæ, cum fundus constituitur ex voluntate, ac destinatione Testatoris l. si cui edes 30. ff. l. 3. l. ex facto 35. §. rerum autem, ff. hæred. inst. l. si quando ff. aur. & argent. leg. l. Seia §. tiranne ff. fun. instr. Ceph. d. consil. 144. n. 15. & seqq. Odd. co. 21. n. 36. & seqq. usque ad 52. Bellon. jun. d. consil. 10. n. 23. Petr. de fideic. d. q. 13. n. 522. & 524. ubi, quod tunc necesse non est quod exprimentur nominatim, vel per verba ampliativa, Cast. quotid. contror. lib. 5. c. 62. n. 26. & plur. seqq. Surd. dec. 241. n. 10. & seqq. Rot. dec. 118. n. 10. & n. p. 5. rec. Facilius ubi, ut in casu nostro ad designandam rem fideicommissio subjactam Testator ulus fuit verbis generalibus * universitatem quandam significantibus, quale est nomen Territorii, ibi, Territorium &c. appellatum Ta Venetia, ut in terminis verbi minus generalis quale est verbum, Poderium, aut Possessio, quam Testator habet in tali loco, ponderat Bart. in d. l. Seia, §. tiranne in fine, & in l. in fin. ff. reb. dub. Soc. jun. consil. 66. n. 28. lib. Bellon. jun. d. consil. 10. n. 26. in fin. & sub n. 29. Mant. de conjelt. lib. 9. tit. 2. nu. 13. Surd. d. dec. 241. sub n. 12. vers. 4. Testator, & nu. 13.

Quod autem clausuræ controversæ fuerint destinatione Testatoris unitæ perpetuò, ac membra Territorii Ta Venetia apparet, tum ex confessione Catharinæ matris, ac Tutricis filiorum fideicommissentis in Inventario hæreditario emissa, ibi, quali clausure sono membro &c. quæ ex infra dicendis adminiculata * probat etiam contra pupillos, gl. in l. cum precibus in fin. C. prob. Cyn. in l. fin. n. 6. C. arbitr. tutel. & ibidem Salyc. n. 2. quod hoc est speciale in Inventario Tutoris, quia fit maxima solemnitate, Rim. jun. consil. 819. n. 68. & 69. Mascari. de prob. concl. 938. n. 9. Grat. discept. 766. n. 56. & seqq. usque ad fin. facit Surd. dec. 325. n. 5. & seqq. Rot. dec. 362. n. 8. p. 1. rec. & per consequens contra Cumulum hæredem Petri-Pauli alterius ex dictis pupillis Rot. decif. 42. n. 2. & p. 5. dec. 96. n. 2. & seqq. dec. 127. n. 7. p. 7. recent.

Tum ex Instrumento cessionis medietatis Tenutæ Ta Venetia per dictam Tutricem de anno 1600. Angelo filio factæ, ubi cessa fuit dicta medietas, & nominatim, aliquæ aliæ clausuræ tanquam illi conjunctæ, & exceptuantur nostræ clausuræ, per verba, *exceptis, & exclusis ex prædicta Territorii medietate clausura appellata, &c. & terris appellatis Tanlinis, Tarimedi, & Tacailan.* Ex hujusmodi nimirum exceptione in actu, in quo de Tenuta Ta Venetia, membrisque ei unitis dumtaxat agebatur, resultat in necessarium antecedens, quod terræ exceptuatur de membris Tenutæ, quia alioquin frustratoria fuisset exceptio, & eaque supponit exceptuatorum de sui natura inclusionem in corpore nominato, l. 1. §. *sed excipiuntur, ff. feriis.* Barz. dec. 71. n. 13. & 16. Comit. dec. 165. n. 14. ponderando maxime quod non versamur in simplici exceptione, à qua inferri non posse ad inclusionem rei exceptæ in re principali, quæ ab eadem re principali diversa erat, ait Socin. conf. 47. n. 3. lib. 1. Alex. conf. 14. n. 4. lib. 7. Sed in exceptione qualificata per expressionem aliquorum membrorum rei principalis, & per explicita verba relativa ad ipsam rem principalem, *ibi, exceptis ex dicta medietate.* Multumque facit dictio, *ex,* & quia denotat harum terrarum à re concessa dimembrationem quandam & separationem, Bald. conf. 321. vers. *ex linea lib. 1.* Bellon. jun. conf. 97. n. 9. Barbof. diction. 115. n. 7. quæ intrinsicatem supponit, non secus ac privatio & supponit habitum, l. *Manumissiones ff. iust. & jur. l. Decem, ff. verb. oblig. cum vulgar.*

Tum ex alio Instrumento retrocessionis ejusdem Tenutæ, celebrato de anno 1610. cum simili exceptione, ac verbis supra relatis, stipulantes ipso Petro Paulo Authore Cumuli, contra quem propterea probat, non secus, ac contra Petrum Paulum, Soc. conf. 13. n. 5. vers. *Et probatio lib. 3.* Ruin. conf. 50. n. 53. lib. 1. Aret. conf. 112. n. 2. Rot. coram Sanct. mem. Greg. XV. dec. 172. nu. 1.

Tum quartò ex confessione ipsiusmet Cumuli, qui aliàs per decisionem editam coram Eminent. D. Card. Orthobon. has clausuras esse comprehensas in Tenuta Ta Venetia, ut illius membra obtinuit canonizari, & nec ei hodie displicere debet, quod semel contra alias personas placuit, ut in terminis tradit Dec. conf. 78. n. 41. lib. 3. Menoch. c. 337. n. 39. Fufar. de subst. q. 500. n. 1. in fin. & num. 4.

Ex quibus gratis dicitur erronea supra citata confessio Tutricis, quam imò subsequenter Instrumenta, & ipsius Cumuli observantia confirmat. Parumque refert, quod ibi Tutrix per errorem asseruerit bona hæc solita esse simul locari, & Nam quicquid sit de hoc nihil commune habet cum confessione annexitatis horum membrorum prorsus separata gl. 1. in l. si idem C. except. Bart. in l. Aurelia, §. *idem quæsitus, 3. ff. l. leg. Surd. dec. 258. n. 2.* Cæf. Manent. dec. 69. n. 2. Sicuti nec urget quod successivè eadem Tutrix hæc membra separatim locaverit, quia unica datur locatio facta de anno 1606. de quo tempore Tutrix non possidebat Tenutam Ta Venetia, cum illam de anno 1600. his membris exceptis, cessisset Angelo, præter quod, non exinde inferri posset & ad diversitatem membrorum destinatione Patrisfamilias unitorum, Grat. discip. 126. n. 21. Ad testes autem deponentes de membris Tenutæ, & hæc non recensentes, respondetur eos non coarctare negativam inclusionis aliorum membrorum, ut requiritur, Bald. in l. 1. n. 7. Cod. bon. poss. secund. tabul. Rot. dec. 92. n. 4. p. 2. rec. dec. 604. nu. 10. coram Buraito.

Non obstat, quod testator locutus non fuerit

de pertinentiis Tenutæ, quia adhuc veniunt ejus membra unita destinatione Patrisfamilias ex allegatis supra in §. *Nihilominus.* Eo magis quia agitur de fideicommissio particulari favore Agnationis constituto, eique testator expressè subiecit etiam alia duo corpora separata, unde fortius præsumendum est voluisse includi & has clausuras usui ejusdem Tenutæ destinatas, de quibus expressam mentionem non fecit, sicut de aliis corporibus separatis, quia de se veniebant appellatione Tenutæ, & sufficit hoc modo fuisse inclusas Menoch. conf. 86. n. 30. Surd. conf. 25. n. 33. Rot. dec. 258. n. 19. p. 5. recent. & incongruum esse ab expressa mentione corporum separatorum facta ad augendum, ac ampliandum & fideicommissum illius diminutionem 18

Polita autem horum membrorum inclusione in fideicommissio, sequitur nulliter fuisse de an. 1620. alienata, non obstante, quod alienatio asseratur facta pro extinguendo ære alieno fideicommissitenti, quia ut respondet prima decisio in §. *quo vero ad ære alienum,* quod fuit extinctum exceptis duobus Censibus modici momenti, non spectabar ad fideicommissitentem, & hodie additur, quod signanter census scut. 1000. venditus ab hærede gravato de an. 1613. Petro à Bononia esto, quod cessisset in solutionem summæ à fideicommissitente promissæ Angelo non debuit extingui alienando bona fideicommissi, quia tempore impositionis Census aderant in hæreditate alia bona, ex quibus dicta summa promissa Angelo solvi poterat, ut inter has ipsas partes fuit decisum in *Melevit. census 29. Januarii proximi præteriti, §. Observarunt, coram R. P. D. meo Peusingerio,* quæ licet loquatur de statu hæreditatis de anno 1711. bene applicatur dictæ impositioni proximæ subsecutæ de anno 1613.

Dos pariter Catharinæ uxoris fideicommissitenti solvenda erat, ex aliis bonis hæreditariis de dicto tempore, ut supra existentibus, cumque Catharina, quæ illa usque ad ann. 1619. administravit potuisset ex ipsis sibi satisfacere, & vel satisfecisse præsumitur, vel sibi imputare debet si maluit alia debita, aut posteriora, aut ad fideicommissitentem non spectantia solvi, Font. de pact. nupt. clausula 6. gl. 1. p. 2. n. 66. Barz. dec. 72. n. 21. & seqq. Rot. dec. 50. n. 62. inter impress. apud Modern. Forolivien. de pign. & in Rom. dotis 11. Febr. 1647. §. *Nec obstat in fin. cor. me.* Et insuper animadvertendum est, quod pro majori parte nempe pro uncis 455. dos constituta fuit in certo corpore, nempe in annuo reddito, debito super bonis Ferdinandi, & Pernæ de Guevara sum. Cumuli n. 20. Et propterea & idem redditus 20 erat restituendus, Campegg. de Dote p. 2. q. 79. n. 1. Phanuc. de dote gl. *restituend. n. 48. & 49.* Giurb. in consuetud. Messan. cap. 10. gloss. 8. part. 1. nu. 6. Corn. conf. 52. num. 8. lib. 1.

Et ex his, & aliis adductis in prima decisione eadem confirmata hodie fuit post trinam causæ propositionem utraque parte, & novissimè etiam Maria, & Barbarica de Habelis ad causam admittis informantibus, &c.

DECISIO LXXIV.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Devolutionis Domorum.

Lunæ 3. Junii 1652.

SUMMARIUM.

1 Censum super emphyteusi cum Domini assensu impositum,

- impositum, ea finita, Dominus solvere obstringitur. Amplia ut n. 2. contra n. 3.
- 4 Absentia emphyteutæ excusat à caducitate, vel saltem pro causa restitutionis in integrum, etiam majori deservit.
- 5 Credulitas canonum solutionis factæ à caducitate excusat.
- 6 Causa qualibet etiam injusta, vel fatua, pro exclusione caducitatis admittitur.
- 7 Negligentia in recuperanda dote ob vergentiam mariti ad inopiam, uxori præjudicat.
- 8 Emphyteutica alienari prohibita, non cadunt sub generali hypotheca. Amplia ut n. 9. Declara ut num. 12.
- 10 Solum reservandi assensum Domini removet dubium, quod aliàs subesset.
- 11 Alienatio necessaria emphyteusi non inducit caducitatem.
- 13 Venditio emphyteusis inter alias facta, tertio non præjudicat.
- 14 Retentio creditori sine hypotheca contra habentem hypothecam non competit.

Censum redditus annui scut. 300. super domibus impositum, directo domino Ecclesiæ Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio subjectis, Hieronymus Mercatellus (cui fuerant hæreditario jure cessæ) de eorumdem Fratrum consensu vendiderat cuidam Flaminio Cerasolo, & hujus deinde nomine Custodes Ven. Societatis SS. Bartholomæi, & Alex. Nationis Bergomensis administratores hæreditatis instituti, pro fructuum consecutione (in quorum solutione defecerat censuarius) mandatum de associando in præfatis domibus obtinuerunt, ac possessionem ipsius virtute receperunt. Ecclesia verò proprietaria Martium adversarium in eisdem domibus instituit, quas, tum ob non solutos canones intra biennium, cum ob alienationem, ac hypothecas in iis contra formam investituræ contractas, ad se contenderat devolutas. Unde à decreto immisionis Martio per Judicem attributo, commissa mihi causa dubium proposui super bono jure utriusque partis, ad Custodum favorem hodie resolutum. Ejus namque fundatur intentio in Instrumento census * impositi de consensu Domini directi, qui propterea devolutionem domus acceptare tenentur cum onere census, ejusque fructus successivè persolvere, ad text. in c. 1. §. *si clientulus de alienat. feud.* Marinus Frecc. lib. 2. de auct. & potest. Reg. erga subfeudat. auct. 29. nu. 8. vers. *fallit etiam hæc reg.* Herman. Pistor. lib. 2. par. posterior. qu. 48. nu. 22. Facchin. contr. jur. lib. 7. cap. 56. in princip. Cenc. de cens. q. 22. n. 9. in fin. cum aliis per Modernum Fulginaten. de emphyt. in tit. de alienat. q. 1. n. 112. col. 3. in princ. Afflic. dec. 112. n. 7. & 8. Rot. in una Rom. census 9. Martii 1607. coram Justo post Cenc. de cens. decis. 402. num. 1. & 2. ubi conclusionem 2 ampliat procedere, * quamvis consensus sub amplissima suorum jurium præservativa ab ipsomet proprietario, prout in casu proposito, præstitus esset, & rationem exinde deducit, quod clausula illa ad census impositionem referri non valeat, cui assensum expressum tunc ipse præbuerat, ac jus exigendi transfulerat in emptorem, ut notat Ifern. in cap. 1. num. 8. & 9. qui success. dar. feud. teneat. Facchin. adduct. cap. 56. in ult. §.

3 Et licet contraria quoque sententia * suos habeat sectatores relatos à Cyriac. contr. jur. 446. n. 4. cum seqq. Prior tamen opinio in casu proposito eò facilius admittitur, quòd caducitas à directo Domino, sive ex non soluto canone intra Decisiones ad Tract. de Alim.

biennium intentata, sive ex alienatione irrequisito Domino subsecuta videtur omninò correre. Si quidem prima canonis non soluti destruitur ex absentia * Hieronymi emphyteutæ ab Urbe (prout ex processu contra ipsam per contradictas instituto convincitur) quæ illum proinde à caducitatis incurso redditu immunem, vel saltem pro causa restitutionis in integrum eidem, licet ætate majori, concedenda deservit, ut not. Rip. in l. quod te, n. 41. ff. de reb. cred. Dec. conf. 138. nu. 9. Grat. conf. 79. n. 11. cum seqq. vol. 1. Corbul. de caus. privar. ob non solut. can. ampliat. 10. n. 2. Odd. de restit. in integr. q. 89. art. 9. n. 68. Clar. in §. *emphyteus. q. 8. vers. procedendo,* ubi attestatur de communi, & refert concordantes Rota in Romana devolutionis domus 25. Junii 1621. in §. *ultra quod coram Manzanedo, & in Romana domus 25. Februar. 1647. in §. quatenus autem devolutio prætenditur ob canones non solutos coram R. P. D. meo Cefo;* sive etiam ex reportata à Domino directo contra Inquilinos sequestrato super pensionibus domus emphyteuticæ, ac mandato successivè de consignando, ex quibus, vel elicitur præsumptio satisfactionis subsequente, * vel saltem certa credulitas in emphyteuta, quod ipsa processerat, caducitatis proinde exclusiva, ut not. Soc. jun. in l. 4. §. *Cato n. 148. ff. de verb. oblig. Jason in l. 2. n. 53. q. 16. vers. limitat tamen, C. de jur. emphyt. Corbul. eod. tit. ob non solut. canon. ampliat. 8. n. 122. quos secuta fuit Rot. cor. Buratt. dec. 624. n. 7. & coram Gregor. dec. 388. n. 4. & in Rom. devolutionis 22. Junii 1624. coram Remboldo;* cum quælibet causa * injusta quantumvis, ac fatua pro qua caducitatis exclusionem regulariter admittitur, ad Text. in l. igitur. §. *potest. ff. de liberal. caus. idem Corbul. limit. 17. n. 2. Rot. post Mod. Perus. de cens. decis. 4. nu. 2. & dec. 261. nu. 5. p. 1. rec.*

Allegatæ verò satisfactionis præsumptio, ex eo exclusiva dici non poterit, quod sequestrum à directo Domino reportatum canones tunc temporis, ab anno scilicet 1647. solummodo decursos includat; & acceptata caducitas referatur ad canones duobus sequentibus annis non persolutos: Omnes quippe decisiones sequestrum prædictum comprehendebat, ita ut Domino directo ipsius virtute competeret exactio decursi canonis, ac imposterum decurrendi. Præterquam, dum in ejus executione sequestris, cedula quoque scut. 165. deposita fuit, prævia protestatione, ne alteri possit creditor, ipsi proprietariis non citatis, consignari: Eisdem propterea adscribi solummodo debet, ac nocere defectus integri canonis non soluti, quos, in actu consignationis ejusdem cedulæ factæ creditoribus posterioribus prævia quamvis citatione lacesit, exigere neglexerant, ut ex narrativa mandati convincitur, ac reliquis actis mentionem citationis præ se ferentibus, prout in terminis uxoris * negligentis exigere propriam dotem à marito ad inopiam vergente, ac malè rebus suis utente probat text. in l. si constante, ff. solut. matrim. & not. ibi DD. & in Auth. res quæ, C. communi de legat. ubi inter cæteros Jason col. ult. in fin. limit. 14. Padill. n. 121. Cephal. consil. 344. n. 35. cum aliis per Pereg. de fideicom. artic. 42. n. 16. Fufar. de subst. qu. 532. n. 30. Rot. in Romana Salviani de Casalibus 21. Junii 1641. cor. R. P. D. meo Cerro in §. *imò nulla videtur potuisse competere hypotheca, & in §. in omnem casum.*

Altera quoque species caducitatis ex causa alienationis incurse, visa fuit ex facto correre; Aut enim illa deducitur ex donatione irrevocabili inter vivos à quondam Clem. Mercat. emphyteuta de an. 1637. facta Franc. Mariæ ejusque filiis, usque